

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Statens Hus, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00
Besøksadresse: Prinsens gate 1

Saksbehandler
Gaute Arnekleiv
Landbruk- og bygdeutvikling

Innvalgtelefon
73 19 92 85

Vår dato
15.03.2004
Deres dato
04.12.2003

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2003/14839-530
Deres ref.

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003, 3044	Loknr.: - 108
Mottatt:	18 MAR 2004 ASK/SUR
Saksbeh.: IAA	Ark.: 482
Kopi:	Avskr.:

Høring - forslag til ny lov om skogbruk

Vedlagt oversendes fylkesmannens høringsuttalelse til ny skogbrukslov.

Saksframlegget behandles av fylkeslandbruksstyret den 31.03.2004. Styrets vedtak oversendes deretter departementet.

Med hilsen

Tore Bjørkli (e.f.)
landbruksdirektør

Tor Morten Solem
fagsjef

1 vedlegg

	Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og beredskapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling
Telefon	73 19 90 06	73 19 90 06	73 19 93 50	73 19 93 00	73 19 90 05	73 19 90 05
Telefaks	73 19 91 01	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 90 66	73 19 92 30
E-post:	postmottak@fm-st.stat.no		Internett: www.fylkesmannen.no/st			

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag : Uttalelse til ny Lov om skogbruk (skogbrukslova)

Innledning:

Landbruksdepartementet har 04.12.2003 sendt ut forslag til ny Lov om skogbruk (skogbrukslova) til høring. Loven skal erstatte Lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965.

Næringskomiteen ga sin tilslutning til å starte arbeidet med en ny skogbrukslov (Inst. S.nr. 208 (1998-1999); ”Komiteen har merket seg at Regjeringen legger opp til å starte arbeidet med en ny skogbrukslov, med klare bestemmelser om et bærekraftig skogbruk og en langsiktig ressursforvaltning. Komiteen er enig i at de skogpolitiske utfordringene krever et moderne og funksjonelt juridisk rammeverk. Det er viktig at en ny skogbrukslov blir en næringslov hvor prinsippet om frihet under ansvar opprettholdes. Loven må også gi klare rammer for de miljøhensyn som påhviler skogbruket, og som er en viktig del av den enkelte skogeiers forvalteransvar. Den nye skogbruksloven må også videreføre en skogadministrasjon på kommune- og fylkesnivå med en organisasjon og kompetanse som gjør det mulig å følge opp regelverket og de skogpolitiske mål på en god måte regionalt og lokalt.”

Det har videre vært enighet om at de skogpolitiske utfordringene krever et moderne og funksjonelt juridisk rammeverk.

De viktigste endringene i forhold til gjeldende lov og den nye lovteksten er vedlagt saken.

Merknader, generelt og til de enkelte paragrafer.

Forslaget til ny skogbrukslov er ei rammelov for et bærekraftig skogbruk. Gjeldende lov har sammen med økonomiske og administrative virkemidler danna rammene for gjennomføringa av skogpolitikken. De siste års endringer i skogpolitikken har medført endring i de økonomiske virkemidlene. Det er naturlig at en slik endring kompenseres gjennom et klarere juridisk regelverk.

Lovforslaget legger opp til mange hjemler for innføring av mer detaljerte regler gjennom forskrifter. Bl.a. vil det bli arbeidet med en ”foryngelsesforskrift” og en ”miljøforskrift”. Loven skal bygge på prinsippet ”frihet under ansvar”. Skogeiers ansvar omtales nærmere i lovens § 4. Etter fylkesmannens mening, er det nødvendig at loven fastsetter nokså klare grenser for de forpliktelsene som påhviler skogeieren i forhold til foryngelse og miljøhensyn.

§ 1 Formålet med lova.

Formålet med lova er å fremme ei bærekraftig forvaltning av skogressursane.... Tradisjonelt har en med begrepet bærekraftig bruk forstått en handlingsmåte som har hatt som utgangspunkt at noe ikke skal forringes for ettertida. I skogbruket har en i denne sammenheng hatt langsiktighet som et bærende element og med et klart blikk på produksjon av skog. Skogbehandlingen legges opp på en måte som ikke reduserer framtidig skogproduksjon. Verken i forarbeidene til lova eller i forbindelse med merknadene til de enkelte paragrafene (føresegnene) finner en noen særlig

utdypning av dette. Begrepet bærekraftig knyttes langt mer opp til et samfunnsnyttig perspektiv hvor miljø og økonomi utgjør de viktigste momenter.

Næringskomiteen la blant annet vekt på klare bestemmelser om langsiktig ressursforvaltning. Etter fylkesmannens oppfatning, bør langsiktighet og produksjon synliggjøres bedre i formålsparagrafen. Langsiktighet bør knyttes nærmere til verdiskapning og produksjon til vedlikehold av ressursene.

I gjeldende lov er et av formålene å sikre råstoff til industrien. I forslaget til ny inngår dette bl.a. i verdiskapningsbegrepet. Årsaken til at råstofforsyning er tatt ut, er at tømmer er en internasjonal handelsvare – hvor tømmermangel kan kompenseres med import.

Økt bruk og foredling av råstoff er en viktig del av verdiskapinga i skogbruket. Det satses ressurser på å videreutvikle dette bl.a. gjennom verdiskapningsprosjekt. Mange bedrifter er imidlertid etablert i en tid hvor lokalt tilfang av råstoff var grunnlaget. Denne lokaliseringen gjør bruk av importert virke lite aktuelt, på grunn av kostnader knyttet til transport. Ut fra dette perspektivet, ønsker fylkesmannen en klarere betoning av begrepet verdiskapning i retning av lokal virkesforsyning.

Selv om lova skal være en næringslov, gir formålsparagrafen ellers en god balanse mellom næring og andre mål. At friluftsliv er trukket inn som et slik mål er positivt. Blant annet peker kommentarene på tilrettelegging av skogen som arena for fysisk aktivitet.

§ 2. Virkeområdet.

Vi har ingen kommentar til virkeområdet, men knytter her noen kommentarer til avgrensinger i forhold til anna lovverk.

Det framgår av notatet at loven legger til grunn den eksisterende grensdragingen mellom skogbrukslov og naturvernlov. Det framgår videre at den nye lova ikke gir hjemmel til varig fredning av større skogareal, eller restriksjoner på skogbruket som utløser erstatning.

I forvaltningen er det i dag en oppfatning av at det er et tomrom mellom de nasjonale verdiene som kan fredes med hjemmel i naturvernloven – i praksis områder større enn ca 100 – 200 daa – og det som det i høringen legges opp til at skogbruksloven skal handtere. Fylkesmannen er enig at skogbruksloven først og fremst er en næringslov og ikke en erstatningslov. Etter fylkesmannens vurdering er det imidlertid viktig at en finner gode løsninger for å handtere konflikter som oppstår i mellom naturvernlov og skogbrukslova. Dette kan løses gjennom andre virkemidler for eksempel etter plan og bygningslov(jf. planlovutvalgets innstilling) eller gjennom økonomiske virkemidler. Alternativt kan det lages en ordning for biotopvern etter skogbruksloven jf. svensk modell.

§ 3. Skogbruksstyresmakt.

Myndighet i tre nivå beholdes. Som konsekvens av ”oppgavefordeling mellom regionalt og kommunalt nivå”, er kommunen tillagt mer ansvar og myndighet. Kommunen er således skogmyndighet og fagmyndighet for store deler av loven. Gjennom dette er kommunens ansvar

og oppgaver tydeliggjort. Loven medfører store forventninger til kommunen, samtidig som kompetansekravet er falt bort. Det må forventes at kommunene også framover har ressurser og kompetanse til å forvalte loven.

§ 4 Skogeigar sitt forvalteransvar.

Skogeiers ansvar etter lova er tydeliggjort. Bl.a. skal ”skogeigaren ha oversikt over og plikter å ta omsyn til miljøverdiene ved alle tiltak i skog”. Fylkesmannen ønsker at skogeiers ansvar for å ha oversikt over miljøverdiene presiseres. Ansvaret bør ikke gå lenger enn til de oversikter som kan hentes ut av Miljøregistreringer i Skog, naturbase og opplysninger som ellers blir bekjentgjort.

Formuleringa ”*ut frå egne mål*” i siste setning av 1. leddet kan tas ut, slik at setningen får ordlyden ”*Innanfor desse rammer står skogeigaren i forhold til denne lova fritt til å forvalte skogen sin*”. Dette bidrar til at fokus holdes på hva som ellers sies om forvalteransvaret.

Siste leddet i paragrafen gir hjemmel for miljøforskrifter. Hjemmelen medfører at slike forskrifter kan omhandle skogproduksjon, biologisk mangfold, landskapet, friluftslivet og kulturverdier. Departementet ber spesielt om innspill på innholdet i en slik miljøforskrift.

Ved at en forholdsmessig stor del av skogarealet avvirkes med grunnlag i ”Levende skog standardene” og sertifiseres gjennom skogeierorganisasjonene, kan det stilles spørsmål om behovet for en slik forskrift.

Selv om vel 80 % av salgsvirke til industrien skjer gjennom et sertifisert system, står anna avvirkning for eksempel til bioenergi for 20 – 30 % av den totale avvirkningen i Sør-Trøndelag. Det er derfor en forholdsmessig stor andel av avvirkningen som ikke direkte er underlagt ”Levende skog standardene” og sertifiseringssystemene i dag. Dette medfører at det er et behov for bestemmelser i form av forskrift etter skogbruksloven.

En miljøforskrift bør etter fylkesmannens syn, inneholde noen overordna hensyn og kan for eksempel vise til levende skog. Miljøforskriften bør bl.a. inneholde presiseringer i forhold til:

- Hensyn til biotoper med rødlistearter, nøkkelbiotoper, herunder koblinger til MiS registreringer.
- Hensyn til viltbiotoper, herunder storfugl og andre arealkrevende arter
- Tiltak og begrensninger i myrgrøfting, hogst i sumpskog.
- Friluftslivshensyn m.fl.

Fylkesmannen ser det som formålstjenlig at det i en slik forskrift nedfelles krav til de generelle flerbrukshensynene. Slik kan en spare ressurser blant annet på registreringer og veiledning.

Fylkesmannen ønsker at en slik forskrift skal klargjøre krav til skogproduksjon jf. vår kommentar til § 1. Videre bør en forskrift klargjøre skogeiers økonomiske ansvar ved avståelse av areal til miljøhensyn, tilpasninger i hogst mv.

§ 5 Skogregistrering og skogbruksplan.

Det innføres hjemmel for å gi nærmere forskrifter om skogregistreringer og skogbruksplanlegging. Til nå er slike bestemmelser gitt gjennom tilskuddsforskrifter. En lovhjemlet forskrift om dette bør i første rekke konsentrere seg om registreringer som må ha et dokumentert faglig nivå for eksempel miljøregistreringer.

§ 6 Forynging og stell av skog

Begrepene foryngelse og stell omfatter mange skogbrukstiltak. I siste leddet i paragrafen foretas det en opplisting av tiltak som skal dekkes av lovparagrafen. Denne er begrensende i forhold det navnet på lovparagrafen skulle tilsi. Det blir da feil at sentrale begrep som ungskogpleie, kvalitetsfremmende tiltak og tynning faller utenfor.

Det minimumskravet som settes til foryngelse er ikke tilstrekkelig for å sikre en tilfredsstillende framtidsskog jf. faglige råd fra forskningen. Det framgår også av høringsnotatet at dette skal være et absolutt minimum. Samtidig sies det at der det blir gitt pålegg om tiltak for å sikre foryngelse av arealet, skal slike pålegg sikte mot en god framtidsskog med tetthet over lova si minstegrense. En slik dobbelkommunikasjon kan gjøre det vanskelig å skaffe forståelse for ønsket om en tilfredsstillende framtidsskog.

I en medfølgende forskrift må det åpnes adgang til å utarbeide regionale forskrifter/retningslinjer for skogbehandling og foryngelse ut fra en kjensgjerning om at det er store forskjeller i vilkårene for skogproduksjon.

§ 9 Forebyggende tiltak.

Fylkesmannen støtter forslaget om å innta en hjemmel for tålegrense i forhold til beiting av vilt. Hjemmelen gir muligheter for en dialog mellom skogbruksmyndigheter og jaktrettshavere i områder med stort beitetrykk.

Fylkesmannen er videre enig i at bestemmelsen knyttes opp til forynging av skog og problemer med å overholde foryngelsesplikten. Dette vil i praksis si bartresalg.

I enkelte områder med kystgranskog, der lauv er særlig viktig for det biologiske mangfoldet, og i andre områder hvor lauv er viktig for foryngelse eller viktig del av foryngelsen, bør tålegrense kunne settes også for lauv.

I forhold til anvendelse av en slik lovhjemmel er det viktig å avklare betydningen av ordet vesentlig. Det er også viktig å få avklart virkemidlene etter viltloven der beiteskadene overskrider en toleransegrense. I dag kan kommunen etter viltloven avvise godkjenning av bestandsplaner for hjortevilt dersom planen ikke er i tråd med kommunens målsettinger/ønsker på dette området. Enten må jaktrettshaverne endre planen etter kommunens ønske, eller så kan kommunen innvilge fellingstillatelser etter rettet avskytning og gjennom dette tildele en stor andel produksjonsdyr i fellingskvoten. I tillegg kan kommunen innvilge skadefelling for å ivareta skog.

§ 11 Meldeplikt.

En forutsetning for å innføre meldeplikt er at det er nødvendig for å holde kontrollen med praktiseringen av bestemmelsene i loven.

Foryngelsesplikten er absolutt. Kontroll skal avdekke eventuelle brudd. Sett i sammenheng med den frihet skogeier har til å tilpasse hogstformer og foryngelsestiltak ville det ha vært naturlig at skogbrukslova innførte en generell meldeplikt på hogst, og ikke gjøre dette til gjenstand for lokale eller regionale avveininger.

I praksis vil mulighetene for kommunen til å vurdere om en planlagt hogst eller en pågående hogst er i strid med lova, nærmest være umulig i dag. Skal kommunen kunne vurdere dette, må kommunen på forhånd være kjent med hogsten.

Etter fylkesmannens vurdering er det derfor mye som taler for at det innføres en generell meldeplikt på hogst.

Dette kan ha negative effekter på hogstaktivitet hos skogeiere som mer spontant fatter, beslutning om hogst.

I praksis vil en etter fylkesmannens vurdering, kunne utarbeide stor grad av smidige løsninger kombinert med skogeierorganisasjonenes miljø og kvalitetsstyringssystemer.

§12 Vernskog

Fylkesmannen er enige om at skogmyndighet for fastsetting av vernskog videreføres med fylkeslandbruksstyret. Vernskog må sees i sammenheng og utover administrative kommunale grenser.

§ 13 Skogområder med viktige miljøverdier

Hjemmel for å fastlegge forskrift og avgrensing av slike områder er lagt til departementet. Det antydes at ansvaret for å gi regler for skogforvaltningen og tilsyn kan bli delegert til regionalt nivå.

Problemstillinger og utfordringer i forhold til slike områder er ofte av lokal eller regional karakter. Det er derfor viktig at arbeidet med avgrensing og utforming av slike bestemmelser skjer gjennom prosesser som involverer flere interessegrupper og hvor også kommunene har en viktig rolle. Dette vil også sikre en planlegging som ligger nærmere det opplegget planlovutvalget har skissert.

Kapittel IV Skogfond m.m.

Fylkesmannen er enig at skogavgift endrer navn til skogfond. Videre at loven forenkles i forhold til gjeldende lov, slik at mer detaljerte regler gis i forskrifter.

I forhold til rentemidler åpnes det for mer aktiv bruk av de rentemidler som ikke benyttes til administrasjon av skogavgiftsordninga. Rentemidler kan sees på som tilretteleggingsmidler. Midlene bør i større grad nyttes til å støtte opp under lokale og regionale prosjekt/tiltak som øker aktiviteten i skogbruket. Bruken av midlene bør således følge den generelle utviklingen med hensyn til lokal prioritering og bruk.

§ 21. Straff og tvangsgebyr.

Lovforslaget følger opp de regionale og lokale innspill om mer omfattende muligheter for sanksjoner. Kommunene gis nå mulighet til å pålegge skogeieren tvangsgebyr. En slik mulighet ligger også i jordloven. Så langt fylkesmannen kan se, er denne muligheten ikke benyttet, noe som kan skyldes usikkerhet om nivået for slike gebyr. Departementet oppfordres derfor til å utforme nærmere retningslinjer angående bruk av tvangsgebyr.

Omdisponering.

Gjeldende omdisponeringsparagraf foreslås tatt ut og overført til jordloven. Ut fra et ønske om en helhetlig lov, hvor bl.a. langsiktighet er et viktig stikkord, burde omdisponering inngått i loven. Fylkesmannen ser imidlertid ingen store praktiske konsekvenser av å flytte dette over til jordloven. Det gir ryddighet ved at alt som omhandler omdisponering samles i en særlov.

Innstilling:

Fylkeslandbruksstyret viser til fylkesmannens merknader til forslag til ny skogbrukslov og gir sin tilslutning til disse.

Vedtak: